

HABERLER

V. Uluslararası Tuz Sempozyumu

V. Uluslararası Tuz Sempozyumu Federal Almanya'nın Hamburg kentinde 29 Mayıs — 2 Haziran tarihleri arasında yapıldı. A.B.D. dışında düzenlenen ilk sempozyum olan Hamburg sempozyumuna 46 ülkeden 500'e yakın delege katıldı. Aralarında Türkiye'nin de yer aldığı 22 ülkeden 120 dolayında bildiri sunuldu. Sempozyumda çalışmalar bes bölümünde toplanmıştı:

- Jeoloji, mineraloji, jeokimya, tuz tektoniği,
- Kapalı işletmecilik, kaya mekaniği, yasal konular,
- Çözelti madenciliği ve yeraltı depolaması,
- Güneş ve termik evaporasyon, yan ürünler, deniz suyunun tatlılaştırılması,
- Tuz pazarları, normlar, çevre sorunları.

Klasik gıda maddelerinden kimya sanayiinin temel hammaddesi durumuna geçmiş olan tuzdan son yıllarda yepyeni bir alanda yararlanma olanağı doğmuştur. Daha önceleri tuz mağaraları askeri amaçlarla yeraltı depolaması için kullanılıyordu. Günümüzde tuz domlarında çözelti madenciliği yöntemiyle tuz mağaraları (kaverna) oluşturulmakta ve buralarda doğal gaz, petrol, petrol ürünleri, elektrik eldesi için basınçlı hava ve radyoaktif artıklar depolanmaktadır. Bu nedenle "Solution Mining" Çözelti madenciliği ve depolama teknolojisi son yıllarda önemli atılımlar göstermiştir. Jeofizik, kaya mekaniği, sondaj mühendisliği, rezervuar mühendisliği gibi bilim dallarının ortaklaşa oluşturduğu ve kavernaların yapımı, boyutlarının kontrolü ve ölçümü ve depolama ile ilgili diğer sorunlarla uğraşan bu disiplindeki bildiriler, sempozyumun en çok ilgi çeken yanı olmuştur.

Halen A.B.D. de Texas ve Louisiana eyaletlerindeki tuz domlarında 1 milyar varillik stratejik petrol rezervinin depolanması için çalışılmaktadır. Federal Almanya'da 1980 yılında yaklaşık 30 milyon m³ petrol tuz domlarında depolanmış olacaktır. Kavernalardaki depolama yerüstü tanklarındaki depolamaya göre bir kaç kez ucuza mal olmaktadır. Bütün bu konulardaki bildirilerin yanısıra Kuzey Almanya'daki petrol, doğalgaz ve basınçlı hava depolama sahalarına ekskürsionlar yapılmıştır.

Sempozyumda verilen bildiriler bundan öncekilerde olduğu gibi Northern Ohio Geological Society, A.B.D. tarafından kitap halinde yayınlanacaktır. VI. Uluslararası Tuz Sempozyumu 1982 yılında Kanada'da düzenlenecektir.

Ali UYGUN

Üniversitelerden

Son aylar içinde üniversite öğretim üyelerimiz arasında pekçok üyemiz akademik çalışmalarını tamamlayıp daha üst akademik sanlara hak kazandılar. Üretken çalışmalarının bundan böyle sürmesi yerbilimciliğimizin umudu.

Hacettepe Üniversitesi Yerbilimleri Enstitüsün'den Mümin Köksoy, İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi'nden Yılmaz Bürküt, Çukurova Üniversitesi'nden Ahmet Acar, Ege Üniversitesi Yerbilimleri Fakültesi'nden Orhan Kaya, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi'nden Suat Erk Profesörlüğe yükseldiler.

Ayrıca yeni kurulan İstanbul Üniversitesi Yerbilimleri Fakültesi'nin dekanlığına Prof. Dr. Önder Öztunalı, Ege Üniversitesi Yerbilimleri Fakültesi dekanlığına da Prof. Dr. Erol İzdar seçildiler.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Hacettepe Üniversitesi'nden Dr. Saldıray İleri, Bakanlık Danışmanı oldu. İleri ile birlikte Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu'ndan Turan Dünder da Bakanlık danışmanı oldu. Yerbilimlerinin Bakanlığa girişini müş-tulayan bu gelişmenin olumlu sonuçlar vermesi bekleniyor.

MTA

Karadeniz Teknik Üniversitesi Yerbilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nezih Canitez MTA Genel Direktörü oldu. Ağustos ayı başında yeni görevine başlayan Canitez KTÜ'den izinli olarak çalışacak. Bunun dışında Esen Arpat Genel Müdür Yardımcılığına getirildi. MTA'nın önceki Genel Müdürü Doç. Dr. Sadrettin Alpan Bakanlıkta görevlendirildi. Alpan'ın Profesörlük kadrosuyla Ege Üniversitesine geçişi gerçekleşmedi.

MTA Enstitüsü'nde Daire Başkanlıkları düzeyinde de değişiklikler oldu. Yeni Daire Başkanları şöyle: Jeoloji, Necdet Özgül; Temel Araştırmalar, Dr. Aydoğan Boray; Radyoaktif Mineraller ve Kömür, İsmail Şentürk; Endüstriyel Hammaddeler, Dr. Ali Uygun; Maden Etüd, Dr. Tandoğan Engin; Petrol ve Jeotermal Enerji, Tahir Öngür; Jeofizik, Dr. Erdoğan Oray; Fizibilite, Ali Emre Aydın; Laboratuvarlar, Dr. Aykut Yıldırım; Personel, Metin Bülent Ertan.

Bu değişikliklerle yeni bir döneme başlayan Enstitü'de bazı yapısal değişikliklere başlanıyor. Ülkemiz ekonomisi içinde daha etkin ve üretken bir yer alması öze-

nen MTA'nın gireceği yeni iş ilişkileri düzeni içinde çalışanlarını da daha esenlik içinde tutması beklenir.

- Öğrenimlerini yurt dışında geliştirmiş bulunan iki uzmanımız daha yurda döndü ve MTA'da göreve başladı. Jeokronoloji dalında çalışan Dr. Muharrem Satır ve Karbonat tortulbilimi üzerine çalışan Dr. Selçuk Talu. Başarılı çalışmalarını tüm yerbilimcilerimizin dileği.
- ABD ile ülkemiz arasında görüşmelere konu olan üslerden birinin sismik dinleme aygıtları ile donatılmış olduğu anlaşıldı. Ülkemize devri sözkonusu olan iki üstten biri, bu. Kayıtlarının kopyalarının ABD'ye de verilmesi koşulu ile Türkiye'ye verilebileceği bildirilen bu üs, büyük bir olasılıkla MTA tarafından çalıştırılacak.

DSİ

- DSİ Yeraltı suları ve Jeoteknik Hizmetler Daire Başkanlığına Behiç Çongar getirildi. DSİ'deki yerbilim çalışmalarına yeni bir coşku getireceği umulan bu değişikliğin çalışmalarına yansımaları ülkemizin yerbilimciliğinin övünce olacaktır.

Maden Dairesi

- Maden Dairesi Başkanlığı'na daha önce DSİ YAŞ Daire Başkanı olan Çelik Tekin getirildi. Bu görevlendirilmenin ardından Maden Dairesi çalışmalarında yurt çıkarları doğrultusunda elle tutulur gelişmeler oldu. Daire çalışanları arasında ağır fakat önemli bir yenilenme oldu. Daire örgütünün büyütülmesi hazırlıkları yapılıyor. Büyük bir olasılıkla illerde de örgütlenme geliştirilecek. Balya Maden sahasındaki oyunlara son verildi. HÜTE-TKİ ilişkisi Daire olanakları ile araştırıldı. En önemlisi de artık yasalaşmış bulunan "Devletçe İşletilecek Madenler Yasası"nın gerektirdiği ön çalışmalar hızla yürütülüyor. Yerbilimcilerimiz Maden Dairesi'nin dış sömürücülüğe ve tekelci sömürüye karşı kararlı ve tutarlı çalışmalarını övünçle izliyor ve destekliyor.

TPAO

- Doç. Dr. İsmail Kafesçioğlu'ndan boşalan Genel Müdür Yardımcılığına Dr. Özer Altan getirildi. Artan sondaj olanaklarıyla çalışmalarını sürdüren TPAO'nun başarısı tüm yerbilimcilerimizin dileği. Son aylarda iç düzenlemelere yönelmemiş ender kamu kuruluşlarından biri olan TPAO' yurt yüzeyine yayıldığı çalışmalarını sürdürüyor.

TKİ

- Yerbilimci Kemal Bahadır Kömür Satış ve Tevzi Müessesesi Ankara Müdürü oldu.
- Yapabileceği tüm çalışmaları müteahhitlere ihale etme alışkanlığını artık iyice benimseyen TKİ bu kez de Batı Anadolu'daki linyit ruhsatlarının incelenmesini Hacettepe Üniversitesi Teknoloji Enstitüsü'ne ihale etti. İhale ikiyüz kadar ruhsatta 1/25000'lik ve daha ayrıntılı jeoloji haritalaması, laboratuvar çalışmaları, sondaj, rezerv çalışmaları ve fizibilite aşamalarını kapsayacak ve en az beş yılda(?) tamamlanacak. Maden Mühendisleri Odasının yayınladığı Madencilik gazetesinde ayrıntıları eleştirilen anlaşmaya göre toplam en az ikibuçuk milyar lira tutacak olan çalışmaya konu olan ruhsatlar, yapılan araştırmalara göre, hemen tümüyle MTA Enstitüsü'nce ele alınmış. Bunlar ya fizibilite çalışmaları ile tamamlanmış ya da tamamlanmak üzere olan, ya prospeksiyonu yapıp 1978 ya da daha sonraki yıllar için ayrıntılı çalışma programına alınmış ya da çalış-

maya değer görülmemiş sahalar. Ne yazık ki bu nitelikte bir anlaşmaya iyi niyetli bir gerekçe bulmanın olanağı yok. Tüm yerbilimciler bu anlaşmanın derhal iptalini bekliyor. Maden Mühendisleri Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası, Maden-Der ve Ege Üniversitesi Yerbilimleri Fakültesi Yönetim Kurulu anlaşmaya karşı tepkilerini belirttiler.

Mühendislik Jeoloji Milli Komitesi

- Mart 1979 ayı başında yapılacak olan "2. Mühendislik Jeolojisi Simpozyumu"nun Komite, JMO ve TJK tarafından ortaklaşa yapılması kesinleşti. Komite bu öneriyi benimserken bu yılki Simpozyumun ağırlıklı konusunun "eriyebilir kayalarda baraj yapıları" olmasını kararlaştırdı. MJMK ayrıca geçen yıl yapılan Birinci Simpozyum'un metinlerini düzenleyip bugünlerde basımı için TJK'na gönderecek. Böylece Birinci Simpozyum kitabı İkinci Simpozyum öncesinde dağıtılabilecek olacak.

UNESCO Milli Komitesi

- Komite'nin Genel Kurul çalışmaları geçtiğimiz ay Ankara'da yapıldı. Çalışmalara TJK da katıldı.

Jeodinamik Milli Komitesi

- Jeodinamik Milli Komitesi geçtiğimiz ay toplanarak C.I.E.S.M.'in Kasım ayı sonunda Antalya'da yapacağı 26. Kongresini düzenlemesi sırasındaki tavrını eleştirdi. Kongre sırasında C.I.E.S.M. ile IUGS Jeodinamik Komitesi 3 Nolu Çarşma Grubu'nun ortaklaşa düzenledikleri bir Simpozyum yapılacak. Simpozyum'un konuları ülkemizi doğrudan ilgilendirmesine, yapılacak geziler için ülkemiz topraklarının seçilmesine karşın düzenleme için Türkiye'li yerbilimcilerle hiçbir bağ kurulmamış olması ve daha da öte hiçbir Türkiye'li yerbilimciye Simpozyum çağrısı gönderilmemiş oluşu Komite tarafından tepki ile karşılandı.

Hidrojeoloji Milli Komitesi

- Hidrojeoloji Milli Komitesinin IAH ile birlikte düzenlediği bir toplantı İzmir'de yapıldı. Tanınmış hidrojeolog Prof. Dr. Schoeller'in de konuklandığı toplantı sonrasında Batı Anadolu'da bir de gezi düzenlendi.

İstanbul Üniversitesi

- İstanbul Üniversitesi Yerbilimleri Fakültesi kuruldu. Jeoloji ve Jeofizik bölümlerini içine alan Fakülte'nin kuruluşu 6 Kasım'da bir törenle kutlanacak. Fakülte Dekanlığına Prof. Dr. Önder Öztunalı seçildi. Ayrıca yapılan önemli bir oylama sonucu Fakülte'de kürsü kurulmaması ve bölüm temelinde göre çalışması üçte iki çoğunlukla benimsendi.
- Prof. Dr. İ. Enver Altınlı emekli oluyor. Ülkemizde uygulamalı jeolojinin en büyük emekçisi olan Altınlı'nın emekliliği ile ilgili olarak İÜYBF'de 7 Kasım tarihinde bir "Altınlı Simpozyumu" düzenlendi.
- İÜYBF'nden Doç. Dr. Yücel Yılmaz TBTA'nın bilim ödülünü kazandı. Yılmaz'ın kazandığı ödül yerbilimciliğimizin öteki bilim dalları arasında saygınlık kazanmasında önemli bir adım oldu. Başarısının sürmesi umuluyor.
- İÜ Kimya Fakültesi Karadeniz taban çamurları içinde altın ve gümüş varlığını araştırıyor. Bu amaçla bir gemi donatıldı. Çalışmaları izlemesi istenen MTA gözlemcisi Abdullah Gedik gemiye alınmadı ve Üniversitenin bilimsel çalışmalarına müdahale ettiği savıyla Enstitü'yü kinayan bir yazı yazıldı. Karadeniz taban çamurların-

da tonda 500 gr'a varan altın ve gümüş içeriği bulunduğu söylentileri üzerinde MTA'da yapılan analizlerde hiçbir olumlu içeriğe rastlanmadı. Konuya yakın olanlar sonucu ilgi ile bekliyorlar.

İTÜ

- Prof. Dr. İhsan Ketin iyileşti. Uzun süredir rahatsız olan Prof. Ketin önce Ankara daha sonra da İngiltere'de hastahane bakımına alınmıştı. Ketin Hoca'nın sağlıklı günleri yerbilimciğimize yeni kazanımlar getirecek.

EÜYBF

- Prof. Dr. Orhan Kaya ağır bir trafik kazası geçirdi. Saha çalışması sırasında geçirdiği kazadan sonra başından ağır yaralanan Prof. Kaya ameliyata alındı. Halen evinde tedavide olan Kaya'nın kalıcı bir rahatsızlığının olmayacağı bildiriliyor. En kısa zamanda iyileşip eski etkin yaşamına kavuşması yerbilimcilerimizin içten bir dileği.
- Ege Üniversitesi Yerbilimleri Fakülte Kurulu geçtiğimiz aylarda "Devletçe İşletilecek Madenler Hakkında Yasa Tasarısı"ni destekleyen bir bildiri yayınladı.
- Fakülte Kurulu geçtiğimiz günlerde de TKİ-Hüte arasındaki anlaşmayı knayan bir bildiri yayınladı. Kurul ayrıca Başbakan Bülent Ecevit ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Deniz Baykal'a telgrafla başvurarak anlaşmanın bozulmasını istedi. Bildiri metni şöyle:

E.Ü. Yer Bilimleri Fakültesi

Fakülte Kurulu

BİLDİRİ

Ülkemiz, geçmişte uygulanan yanlış ve çarpık politika sonucu, büyük bir enerji darboğazına sürüklenmiş bulunmaktadır. Bu darboğazdan yalnızca ülkedeki günlük yaşam etkilenmemekte, bu yolla ülkemizin genel kalkınması da ipotek altına alınmış olmaktadır. Başka bir deyimle, ülkemizin kalkınmasının geleceği bu darboğazın sağlıklı ve hızlı bir biçimde aşılmasına bağlı olacaktır.

TBMM'de görüşülmekte olan ve tüm kömür doğal kaynaklarının devletleştirilmesini öngören "Devletçe İşletilecek Madenler Hakkında Kanun Tasarısı", bu enerji darboğazının aşılmasında kuşkusuz önemli bir aşama olacaktır. Ancak bunun yeterli olmayacağı, ülke enerji üretiminin dışkaynaklı hammaddeler yerine, tüm yurtiçi kaynaklarının bir an önce ve topyekün harekete geçirilmesi gereği tartışılmaz bir gerçektir.

Bu amacın gerçekleştirilmesinde uygulanacak yöntem ve düzenlemelerin herşeyden önce

- bilimsel,
- rasyonel,
- hızla ve en düşük maliyetle gerçekleştirilebilir. olması zorunluluğu vardır.

Diğer taraftan, ülkemizin en büyük kamu kuruluşlarından biri olan Türkiye Kömür İşletmeleri ile Hacettepe Üniversitesi Teknoloji Enstitüsü arasında 2.8.1978 tarihinde imzalanan ve Bursa-Bahkesir-Çanakkale ve çevresi ile Muğla-Aydın yöresindeki Türkiye Kömür İşletmeleri'ne ait kömür ruhsat sahalarında fizibilite düzeyine kadar varan incelemelerin yapılmasını amaçlayan bir protokol imzalanmıştır. Bu protokolün öngördüğü çalışma biçimi anılan koşulların hiçbirini yerine getirmediği gibi, protokolce öngörülen çalışmaları gerçekleştirmekle yükümlü Hacettepe Üniversitesi Teknoloji Enstitüsü'nde bu konuda uzmanlaşmış tek

bir elemanın dahi bulunmadığı ve Enstitünün mevcut olanakları ile bu görevi yerine getirmesinin olanaksız olduğu meydandadır. Ayrıca çalışmaların yapılması amaçlanan bölgede, M.T.A. Enstitüsü'nün ayrıntılı araştırmalar yapmış olduğu ve protokolün öngördüğü çalışmaların yer yer çiftleme niteliği taşıyacağı da bilinen bir gerçektir.

Protokolün başka bir belirgin özelliği de, ticari amacın ön plânda olmasıdır. Halen mevcut olmayan, fakat oradan buradan toplanması düşünülen elemanlar için 2500 TL/güne kadar varan ve ülkemizdeki ücret düzeyi için gerçekten astronomik kabul edilebilecek ücretler öngörülmüş ve devlet böylece, aynı iş için farklı ücret uygular duruma düşürülmüştür. Bunun yanında, gerek teknik ve gerekse kadro açısından hemen hemen hiçbir olanağa sahip olmayan Hacettepe Üniversitesi Teknoloji Enstitüsü, eleman toplayarak ticari iş yapan bir "müteahhit" durumuna getirilmiştir.

Fakülte Kurulumuz, 27.9.1978 tarihinde yaptığı toplantıda olayı bütün boyutları ile ele almış ve Türkiye Kömür İşletmeleri adına Genel Müdür Sayın Selalettin Dursun ve Hacettepe Üniversitesi Teknoloji Enstitüsü adına Sayın Prof. Dr. Gürol Ataman tarafından imzalanan 2.8.1978 tarihli protokolün,

- ulusal çıkarlara aykırı
- Türk Yerbilimciliğine yakışmayan
- Üniversiteler ve yankuruluşlarının yasalarla belirlenmiş görev ve yükümlülükleri ile kesinlikle bağdaşmayan
- Üniversitelerin toplumdaki görünüm ve prestijini zedeleyici bir belge olduğuna oybirliği ile karar altına almıştır.

Bu tür bir girişimi şiddetle kınar, protokolün ivedilikle iptalini ve sorumluların bir an önce belirlenip gereken işlemin yapılması için tüm yetkilileri göreve davet ederiz.

Kamuoyuna saygı ile arz olunur.

E.Ü. YERBİLİMLERİ FAKÜLTESİ FAKÜLTE KURULU

Selçuk Üniversitesi

- Konya Selçuk Üniversitesi Fen Fakültesi Jeoloji Bölümü eğitimi sürdürüyor. Son olarak MTA Enstitüsü'nden Doç. Dr. Filiz Kurtman ve Turizm Bakanlığı'ndan Doç. Dr. Baki Canik de öğretim üyesi kadrosuna katıldı. Önümüzdeki ay Kurtman'ın Profesörlük kadrosuna alınması bekleniyor.

Fırat Üniversitesi

- Bu Üniversite'de de jeoloji Bölümü kuruldu. Fransa'dan dönen Dr. Fevzi Bingöl ve birkaç yeni asistan kadrosu Elazığ ortamına uygun bir Üniversite kurma girişimlerine katıldı.

ODTÜ

- MTA Enstitüsü'nden Dr Namık Çağatay ODTÜ Jeoloji Mühendisliği bölümüne geçti.

HÜ

- Hacettepe Üniversitesi, özellikle yerbilimleri alanında, şirketleşmesini sürdürüyor. Teknoloji Enstitüsü ile TKİ arasında son yapılan anlaşma sonucu yaklaşık 2,5 milyar TL tutarında bir iş alındı. Enstitü konusunun ilk günlerdeki istekliği sonradan çekingenliğe dönüştü. Bu yüzden bu işi yürütme amacıyla yüksek ücretlerle yerbilimci çalıştırılmaya başlandı. HÜ Teknoloji Enstitüsü, Hacettepe Vakfı ve bağlı şirketlerin oluşturduğu

karmaşık ağ içinde istihdam edilen yerbilimcilere bugüne değin görülen en yüksek ücretler ödeniyor. Net otuzbin lirayı geçen aylık gelirler karşısında direnmeyen birçok yerbilimci ücretli çalışmaya başladı. TDÇ'nden Mahmut Pişirir, MTA'dan Ünal Dayıoğlu, Ömer Tenekeci, Mehmet Kılıç, Celi Özdemir, Necati Şişman, vb yetişkin yerbilimciler çalışmaya başladı. HÜTE'den şimdilik yalnızca Akın Gökçük çalışmalara katılıyor. HÜTE'nin nedense kömür ve özellikle linyit aramalarında deneyimi olmayan yerbilimcileri yetlediği görülüyor.

HÜTE yaptığı anlaşma ile yerbilimleri çalışmalarının birim fiyatlarının saptanmasında da devrimci(?) bir sığrama getirdi. Bu akıl durdurucu birim fiyatlar Maden Müh. Odasının Gazetesinde yayımlandı.

Bu arada HÜTE'den ihale almak üzere çok sayıda sondaj şirketi kurulmaya başladı. HÜ öğrencileri arasında bile durumu iyi olanların sondaj makinası peşine düştükleri söylentileri yaygın.

Zaten yapılmış bulunan çalışmaları yinelemeden öteye gitmeyeceği anlaşılan bu projenin Üniversitenin bilimsel etkinliğine nasıl ve neyle katkıda bulunacağı yerbilimcilerimizce açıklanması gereken bir soru olarak karşanıyor. Anlaşmayı HÜTE adına imzalayan Prof. Dr. Gürol Ataman'ın "bilim bir aristokrasidir; herkese açıktır ama herkes giremez" savının tanığı olan yerbilimciler bu sözlerin taşınması gereken anlamın çürümemesi ve bu temiz aristokrasinin yerini bir çıkar oligarşisinin almaması için önümüzdeki beş yıl boyunca bu anlaşmanın iptaline uğraşacak ve HÜTE'yi "bilim aristokrasisine" geri döndürmeye savaşacak.

TBMM

- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca hazırlanan "Devletçe İşletilecek Madenler Hakkında Yasa Tasarısı" TBMM'nin olağanüstü toplantılarında görüşülüp yasalaştı. Yasa Tasarısı konusunda çeşitli örgütler görüşlerini açıkladı. İş çevreleri Yasa'yı Anayasa'ya aykırı buldular. İşçi örgütleri girişimi olumlu yönde fakat yetersiz bulup tüm madenlerin devletleştirilmesini istediler. Maden Müh. Odası, TTB, Çağdaş Hukukçular ve yakın günlerde Jeoloji Müh. Odası da Yasa'nın "dışa bağımlı tekelci kapitalizmin enerji ve öteki hammadde girdileri konusundaki bunalımını hafifletmek ve yeniden üretimi hızlandırmak doğrultusunda" olduğunu açıkladılar.

Yasa kendi başına ele alındığında gözardı edilemeyecek olumluluklar taşıyor. Doğal Kaynağın kendisine, rezerve bir kamulaştırma bedeli öngörmüyor. Böylece Anayasa'nın 130. Maddesi yaşamaya geçmiş oluyor. Kamulaştırma bedeli yalnızca yapılmış tesislere, o da amortisman bedeli düşüldükten sonra ve girilmiş taahhütlerden doğacak zararlara ödenecek. Bu son ödemenin bazı kötüye kullanmalara, yaygın bir şekilde, fırsat verebileceği görülüyor. Yasanın uygulanmasına Maden Mühendisleri Odası da katılacak.

Tasarının yasalasmasından sonra yerbilimcilerimize büyük bir görev düşüyor. Ülkemizin yeraltı kaynakları arasında çarçur edilen, sömürü konusu olan ya da biran önce üretime sokulması gerekenlerinin saptanıp Bakanlar Kurulu'nca Devletçe İşletilme kararının alınabilmesi için kamu oyu oluşturulması bizlerin görevi. Yasa Uygulamalarının yalnızca demir, kömür ve bor'a sınırlı

kalmaması için geniş bir çalışma alanı yerbilimcilerimizi bekliyor. Bir de siyasal iktidarlara düşen ek görevler var. Yasa uygulamasının eleştirilen sınırı aşması, halkımızın çıkarlarına yönelmesi için devletçe işletilecek madenlerle ilgili dışalım, dışsatım ve iç pazarlamanın da devletleştirilmesi, bunların işletilmesinde emperyalist sömürü alanı dışına çıkabilmesi için yerli olanaklar ve teknolojinin kullanılması, yetmediği durumda sosyalist ülkelerle işbirliği yapılması, bu işletmelerin yönetiminde çalışanların da söz ve karar sahibi olması geri dönülmez önlemler olmalıdır.

Jeomorfologlar Derneği

- Jeomorfologlar Derneği geçtiğimiz günlerde bir gazete yayınlamaya başladı. Gazete yerbilimleri içindeki jeomorfolojinin yerini ve jeomorfoloji çalışmalarını sergileyecek.
- Jeomorfologlar Derneğinin 6. Bilimsel ve Teknik Kurultayı 1979 Şubat ayının son haftasında Ankara'da yapılacak. Bu konudaki ilk çağrı yayımlandı.

Jeoloji Mühendisleri Odası

- Jeoloji Mühendisleri Odası 1979 Şubat ayı başında "Jeoloji Mühendisliği 1. Kongresi" ve "Doğal Kaynaklar Sergisi" düzenledi.
- Jeoloji Mühendisleri Odası'nın yayınladığı "Jeoloji Mühendisliği" dergisinin 5. sayısı geçtiğimiz günlerde yayımlandı.
- Jeoloji Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu'nda görevli üç üyenin yurt dışına gitmesinden sonra yerlerine yedek üyeler göreve başladı.

Jeofizikçiler Derneği

- 1979 yılı içinde İstanbul'da yapılacak olan Avrupa Jeofizikçiler Birliği Kongresinin hazırlıkları Jeofizikçiler Derneği sürdürüyor.
- Bu yıl içinde yapılan Jeofizik Bilimsel ve Teknik Kongresi sırasında yapılan "Yerbilimlerinde Veri İletişimi Sorunları Paneli"nin metni Jeofizikçiler Derneğince yayınlanmak üzere hazırlanıyor.

Türkiye Jeoloji Kurumu

- TUYTEK Bülteni'nin 2. ve 3. sayıları yayımlandı. İki ayda bir çıkan ve yerbilimleri alanındaki tüm toplantılarla ilgili izlenim, eleştiri ve haberleri yayımlayan gazete ayrıca bir Toplantı Takviminde içeriyor. Bu yüzden artık "Yeryuvarı ve İnsan"da Toplantı Takvimi yeralmayacak. Bülten'in son sayısında C.I.E.S.M.'in Antalya'da yapılacak 26. Kongresi nedeniyle ortaya çıkan tartışmalar ele alınıyor.
- Türkiye Jeoloji Kurumu Bülteni'nin Ağustos 1978 21/1 sayısı yayımlandı.
- Yerbilimleri Açısından Ankara'nın Sorunları Simpozyumu hazırlıkları sürüyor. Simpozyum Aralık ayı içinde yapılacak.
- Karakaya Barajının Depremselligi konulu bir panel düzenlenebilmesi için Jeofizikçiler Derneği, JMO ve İnşaat MO'na başvuruldu. Panel'in Aralık ayı içinde yapılmasına çalışılacak.
- Konferanslar başladı. 1978 Güz Dönemi konferanslarının ilkinj Dr. E. Ricou verdi. Konferansın konusu "Zagroslar ve GD Türkiye arasındaki yapısal kıyaslama sorunları" idi. Önümüzdeki günlerde Dr. Muharrem Satır "Jeokronoloji uygulamaları", Celâl Taşkın "Çimento Hammaddeleri Sorunu" konularında konferans verecek.

- TJK Lokali ve çay ocağı açıldı. Yaz döneminde kapatılmış bulunan çay ocağı açılarak yeniden yerbilimcilerimizin hizmetine sunuldu.
- Bayram ve Yılbaşı'nda TJK'nun kutlama kartları hizmetinizde.
- TJK Fotokopi makinası hizmetinizde.
- TJK Film arşivi kuruyor. Yerbilimleri konulu filmlerden oluşacak ve üniversiteler ve yerbilimcilerimizin gereksinmelerini karşılayacak olan Arşive film sağlama amacıyla yurt içi ve dışında çeşitli kuruluşlara başvuruldu. İlk anda dört film sağlandı. Dönem sonunda yirmi kadar filmle hizmete girebileceği umuluyor.
- Irak Jeoloji Kurumu'nun oniki üyesi TJK'nun konuğu olarak yurdumuzda bir saha gezisi yaptı. Üyelerimizin katkısı ile düzenlenen gezi olumlu karşılandı. Aralık ayı sonunda Bağdat'ta yapılacak olan Irak 6. Jeoloji Kongresine TJK'ndan bir temsilci harcamaları Irak Jeoloji Kurumunca karşılanmak üzere çağrıldı. Suriye Jeoloji Kurumu ile de işbirliği önerisi alındı.

Sinter Manyezit'te pazarlama sorunu

- 70 000 t/yıl kapasiteli KÜMAŞ sinter manyezit tesisleri zor durumda. 77 yılında üretiminin ancak %8'ini iç pazara satabilen tesisin gelecekteki iç satış oranı da %20'leri geçemeyecek. Dış satımda ise uluslararası pazara girilmekte zorluk çekiliyor. Bu konuda en büyük Sovyetler Birliği ile imzalanan 50 000 tonluk protokol. Sinter Manyezit üretimimizi dışarıda pazarlayabilirsek yılda 14 milyon dolar döviz elde edebileceğimiz söylenmektedir.

Ülkemizde harita ve hava fotoğrafı üretimi durdu.

- Döviz darboğazının bir sonucu da fotoğraf filminden yazı uçlarına dek tüm gereçleri dışarıdan sağlanan harita ve hava fotoğrafı durdu. Harita Genel Müdürlüğü'nde 26 Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nde 2 h Makina boş duruyor.

Doğal kaynakların aranması ve değerlendirilmesinde temel girdi olan harita ve hava fotoğraflarının zamanında sağlanamaması çalışmaları olumsuz yönde etkilemeye başladı.

Ege Üniversitesi Yeni Yasa'dan Yana

- Ege Üniversitesi Yerbilimleri Fakültesi Yönetim Kurulu bir bildiri yayımlayarak Meclislere sunulan "Devletçe İşletilecek Madenler Hakkında Yasa Tasarısı"nu desteklediğini açıkladı. Bildirinin metni şöyle:

E. Ü. YER BİLİMLERİ FAKÜLTESİ FAKÜLTE KURULU BİLDİRİSİ

E. Ü. Yer Bilimleri Fakültesi 28 Haziran 1978 tarihinde yaptığı toplantıda aşağıdaki bildiriye kamuoyuna duyurmayı cybirliği ile karar altına almıştır.

1 — Yeraltı kaynakları açısından dünya ölçüsünde küçümsenmeyecek olanaklara sahip ülkemiz, toplam madensel hammadde tüketiminin 2/3'ü gibi çok önemli bir bölümünü ithalatla karşılar duruma düşürülmüş ve bu, ülke kalkınmasını büyük ölçüde engelleyen, özellikle 1974 yılından bu

yana neredeyse olanaksız hale getiren bir öge niteliği kazanmıştır.

2 — Oysa ülkemiz, hampetrol dahil, kömür, manganez, bakır, kurşun, çinko, asbest, fosfat, grafit, kaolen, kuvarsit, kuvars, kükürt, pirit, mika, talk, disten, diatomit gibi her yıl toplam ihracatımızı da aşan döviz karşılığında ithal ettiği hammadde türlerinde, yurtiçi gereksinimini daha uzun yıllar boyu karşılayabilecek rezervlere sahiptir.

3 — Bu çarpık durumun ana nedeni, Madencilik Sektörü'müzün ülke yeraltı kaynaklarını toplum yararına değerlendirme yapı ve gücüne sahip olmamasıdır. Madenlerin özel mülkiyet konusu yapılmasına, hatta spekülatif amaçlar için kullanılmasına izin veren; kişilere ve özel kuruluşlara her nasılsa verilmiş arama ve işletme izinlerini toplum yararından bile önemli sayan bir Madencilik Sektörü" nün yeraltı kaynaklarını toplum yararına değerlendirilmesi kuşkusuz beklenemez.

- 4 — Oysa Anayasa'mızın 130. Maddesi'ne göre,
— "Tabii servetler ve kaynaklar devletin hüküm ve tasarrufu altındadır"
— "Bunların aranması ve işletilmesi hakkı devlete aittir".

Öte yandan, 1963 tarih ve 271 sayılı yasa ile değişik 6309 sayılı Maden Kanunu'nun 4. Maddesi'ne göre,

"Madenler devletin hüküm ve tasarrufu altında olup içinde buldukları arzın mülkiyetine tabi değildir".

Her iki yasa da, doğal servet ve kaynakların özel mülkiyete konu olamayacağını ve kamu mülkiyeti altında olduğunu kesin ve açık bir biçimde vurguladığı halde, aradan 20 yıla yakın bir süre geçmesine karşın, madenlerimiz bir türlü özel mülkiyet kapsamından kurtarılamamıştır.

5 — Bakanlar Kurulu'nca TBMM'ne sunulan "Devletçe İşletilecek Madenler Hakkında Kanun" tasarısı, her nasılsa özel mülkiyet kapsamı içinde bulunan bazı madenlerin, Anayasa ve Maden Kanunu gereği olarak gerçek sahibi olan topluma kazandırılmasının yöntem ve düzenini belirlemektedir.

6 — Fakülte Kurulumuz, bu tasarının yasalaşmasını, Anayasa ve Maden Yasası gereği olduğu kadar,

- Madenlerimizin toplum yararına değerlendirilmesinin,
  - Ülkemiz madensel hammadde tüketiminin yurt içinden karşılanmasının,
  - Ve ülkemiz kalkınmasının
- birinci önkoşulu olarak görmektedir.

7 — Bu nedenle Fakülte Kurulumuz, TBMM'nin bu tasarıyı, toplum yararına yasa çıkarmanın yeni bir örneğini vererek engeç 4 Temmuz 1978 tarihine kadar yasalaştıracağına kesinlikle inanmaktadır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

**E. Ü. Yer Bilimleri Fakültesi
Fakülte Kurulu**

Ege'de ilk deniz Sondajı

- Ege Denizi'nde karasularımız içinde ilk deniz sondajı deliniyor. Foça yakınındaki sondaj D. Hester Inc. için açılıyor. 300 m dolayında delinecek olan sondajın 100 milyon TL'na mal olması bekleniyor.